

Upplands fornminnesförenings vinterting med Disa Gille 1956

Upplands fornminnesförenings vinterting med Disa Gille 1956 hölls söndagen 5 febr. och inleddes på sedvanligt sätt med en sammankomst på Hantverksföreningens lokal i Uppsala, i vilken deltog ett 80-tal personer inom den uppländska hembygds- och kulturminnesvården. Följande inom Uppland verksamma hembygdsföreningar voro representerade:

Bälinge hembygdsförening (Algot Håstad),

Börje-Akerby hembygdsförening (K. E. Johansson, S. Larsson, P. Lindgren, Torild Lindgren och Enok Tapper),

Funbo hembygdsförening (Harald Hermansson),

Husby-Ärtinghundra hembygdsförening (Ivar Käll, E. Westholm och Henny Westholm),

Hållnäs hembygdsförening (Josef Lundqvist, Lydia Lundqvist och Dan Westergren),

Järlåsa hembygdsförening (Algot Pettersson),

Knutby-Bladåkers fornminnes- och hembygdsförbund (J. A. Gustafsson),

Lagga hembygds- och fornminnesförening (S. E. Grönwall, Einar Levander, K. G. Lundin, Nils Nyberg och Herbert Samuelsson),

Lovö hembygdsförening (Berit Wallenberg),

Nora hembygds- och fornminnesförening (Erik Nordgren och K. Vihagen),

Norrunda fornminnes- och hembygdsförening (Agnes Ahlgren, Uno Ahlgren och J. Nordström),

Rasbokils fornminnes- och hembygdsförening (Viktor Andersson, Elsa Gustafsson, Greta Lundevall och Gunhild Mattsson),

Riala hembygdsförening (Gust. Vennberg),

Solna hembygdsförening (Urban Rejle),

Stockholms-Näs hembygdsförening (S. Beckman och H. Svenngård),

Sundbybergs hembygdsförening (Sven Sjöberg och Henning Österberg),

Södra Olands hembygds-gille (Karlín Alinder, Ester Fredlund och J. G. Fredlund),

Tierpsortens hembygds-gille (Carl Schollin),



Bild 1. Från honnörbordet vid Disa Gilles stämma och måltid på Upplands nation.

Torstuna hembygdsförening (Axel Ekholm, Martin Jäderblom, A. Löthman och Carl Spångberg),

Upplands-Väsby hembygdsförening (R. Carlsson, Egon Lindholm, Sven Odenrick och K. H. Sabel),

Vittinge hembygdsförening (Gideon Gustafson),

Vänge hembygdsförening (Bengt Rosenlund och Irma Rosenlund),

Östervåla hembygdsförening (J. E. Themnér och Josef Pehrsson),

Österåkers hembygdsförening (Elis Fröstad och Albert Read).

Upplands fornminnesförenings ordförande landshövding Andrén hälsade de tillstädeskomna välkomna och förklarade vintertinget öppnat. Vid det inledande sammanträdet, som var att betrakta som ett förenings-sammanträde, beslöts på styrelsens förslag att tilldela f. förste bibliotekarien fil. dr Oskar Lundberg, Uppsala, föreningens förtjänstmedalj för de insatser dr Lundberg gjort främst i fråga om iordningställandet av Gränome gamla herrgård i Olands Stavby socken som hembygdsgård. Härefter följde dagens diskussionsämne: »Arkiven som källa för hembygdsknningen.» På en gång populärt och lärt talade landsarkivarie



Bild 2. Köpman Dan Westergren och urmakare Josef Lundqvist, Hållnäs, vänta på att få avsmaka ölet.

Sten Engström om Landsarkivet i Uppsala och lämnade många och goda råd för rätt utnyttjande av arkivets för hembygdsvforskningen så viktiga akter och arkivalier. Ett rikt urval av kulturhistoriskt intressanta och vackert tecknade kartor i Lantmäterikontorets arkiv i Uppsala visades i skioptikon av överlantmätare Erik Tobé, som pekade på alla de för hembygdsvforskningen så värdefulla upptäckter man kan göra å dylikt kartmaterial. Hur givande, intresseväckande och roligt, ja, rent av spännande, det kan vara att forska i arkiven framgick av de uttalanden som under den följande diskussionen gjordes av bl. a. kyrkoherde G. Unestam (rörande sina forskningar i Söderby-Karls sockens historia), fil. mag. Karin Alinder (Alunda och Stavby socknar), folkskollärare Sven Sjöberg (Söderfors' sockens historia), banktjänsteman Nils Nyberg (Lagga socken) och lantbrukare Hans Ebeling (arkivforskning i allmänhet). Vad som anfördes mottogs med intresse och begrundan av mötesdeltagarna. För de många värdefulla anförandena och diskussionsinläggen uttalade ordföranden sitt och de närvarandes tack, varefter vintertinget förklarades avslutat.



Bild 3. Lagga hembygds- och fornminnesförenings deputation studerar inför vaktebrodern Disa Gilles pris och diplom 1956.

Senare på dagen samlades närmare 120 personer till Disa Gille med stämma och måltid på Upplands nation under åldermannens, regeringsrådet Adolf Lundevall, presidium. Den myndige vaktebrodern granskade misstänkt stämmodeltagarna men kunde konstatera att alla hörsammat gillet stadga att avlägga vapen före inträdet i salen. Åldermannen äskade ljud med åldermansstaven och förklarade stämman öppnad samt välkomnade gillemedlemmarna. Härefter följde parentation över under året bortgångna gillet närstående vänner, nämligen konstnären Carl Milles, antikvarien Erik Floderus, konstnären Jonas Lindkvist och f. sysslomanen K. J. Sundberg. Ur åldermannens hand fick Hållnäs' hembygdsförening mottaga belöningen ur Landshövding Hilding Kjellmans hembygdsfond och till Lagga hembygds- och fornminnesförening utdelades Disa Gilles pris för 1956. Åldermannen bjöd nu skaffaren att iskänka ölet och bygdespelmännen Nils Presto, Anders Nylander och Harry Petersson stämde upp skänklåten. Menigheten gick med frisk aptit till bordets hävor och till dem tillät åldermannen alla som lust hade att jämte ölet förtära en dryck »kokt på granved». Medan spelmännen

spelade steklåt inbars huvudrätten, vilken husmor strax före i sirligt bundna ordalag presenterat.

Stolsbrodern landshövding Andrén utbringade levet för Konungen, var-efter nationalsången sjöngs unisont. Strax härefter följde åldermannens skål för Disa Gille. Efter ett högstämt tal för de tre folklanden och Uppland av nationens inspektor professor Folke Knutsson utbringades den högtidliga skålen för hembygden, åtföljd av Upplandssången. Skaffaren-skrivaren erinrade om Disa Gille 15-åriga tillvaro och berättade om för-spelet till gillet bildande. Försångaren gladdade menigheten med sång till luta och på piano spelade kandidat Anders Lundevall.

Sedan omsittning verkställt berättade generaldirektör Gunnar Wejke till ljusbilder om Uppsala domkyrkas tänkta gestalt i enlighet med vad restaureringskommittén framlagt i sitt betänkande. Som avslutning på gillet visades en betagande färg- och ljudfilm om Carl Milles. Stämningen var god och klockan blev nära halv tolv på kvällen innan åldermannen kunde bjuda orlov och farväl.